

ODGOVORI NA VPRAŠANJA - ZSSS

SPLOŠNO

- 1. Katera področja v Sloveniji je po vašem mnenju najbolj treba urediti? Opredelite tri najpomembnejše rešitve na področjih, za katera menite, da so spremembe nujne.**

Izpostavljamo naše tri najpomembnejše točke programa:

BOJ PROTI KORUPCIJI: Korupcija vsako leto odnese 3,5 milijarde evrov in razžira vse nivoje odločanja. Odprava korupcije bo okrepila državo, izboljšala pokojnine, zdravstvo, infrastrukturo in zmanjšala davke. Kazenski zakonik bomo dopolnili s členom »politični kriminal«, razpustili neučinkovito Komisijo za preprečevanje korupcije ter vzpostavili specializirano tožilstvo in sodišče za politični kriminal. Kazniva dejanja bodo obravnavana hitro, brez zastaralnih rokov, z zaščito tistih, ki jih preiskujejo.

SUVERENIZEM: Verjamemo v suverenistično demokracijo, ki postavlja državljana kot primarnega nosilca legitimnosti in Slovenijo kot suvereno državo v mednarodni skupnosti. Odstopamo od izkrivljene liberalne demokracije, kjer volja ljudi podrejena kapitalskim in medijskim centrom moči. Politični prostor bomo očistili kontaminacije, vzpostavili transparentno politično zastopanje in zahtevali kazensko ter materialno odgovornost vseh akterjev. Naša zunanja politika temelji na suverenizmu in miru: ne bomo se postavljali na eno stran v primeru vojne, temveč bomo vedno iskali dogovore med nasprotniki in igrali nevtralnno, posredniško vlogo. Program zagovarja svobodno voljo posameznika, nedotakljivost telesa in življenja, svobodo govora, združevanja in političnega udejanjanja. Zavzemamo se za minimalen državni intervencionizem v gospodarstvu in strogo varovanje zasebnosti pred tehnološkimi in nadzorniškimi posegi. S tem bomo ustvarili demokracijo, ki resnično služi ljudem in ohranja njihove temeljne pravice ter avtonomijo.

NIZKI DAVKI IN ODPRAVA NEPREMIČNINSKEGA DAVKA: Visoke davčne stopnje zmanjšujejo življenjski standard, zavirajo podjetništvo in upočasnjujejo gospodarsko rast.

Nižji davki povečujejo razpoložljivi dohodek, spodbujajo potrošnjo, proizvodnjo in investicije ter dolgoročno prinašajo višje pobiranje davkov. Arbitrarne trošarine in davek na energente obremenjujejo državljane in podjetja, davek na nepremičnine pa pomeni tiho poddržavljanje premoženja.

2. Katere javne storitve v naši državi so za vas najpomembnejše in zakaj? Na kakšen način nameravate izboljšati učinkovitost, kakovost in dostopnost do njih? Navedite konkreten ukrepe.

Za nas so najpomembnejše javne storitve zdravstvo, izobraževanje, socialna varnost in gospodarstvo, saj neposredno vplivajo na kakovost življenja državljanov in razvoj države. Njihova učinkovitost in dostopnost sta ključni, zato bomo uvedli konkretne ukrepe:

ZDRAVSTVO: v ospredju mora biti pacient in ne izvajalec zdravstvene storitve (pacient bi moral svobodno izbirati pri kom bo koristil storitve, četudi se odloči za privatnika); zmanjšanje birokracije (zdaj se medicinsko osebje ukvarja s preobsežno administracijo in ima posledično manj časa za svoje strokovno področje); zmanjšanje porabe (finance) institucijam in prerazporeditev na ljudi (kader in pacienti).

IZOBRAŽEVANJE: večja avtonomija učiteljev in ravnateljev; digitalizacija administracije; razbremenitev učnih načrtov; močno poudarjanje temeljnih znanj in etičnih vrednot; izboljšanje kriterijev za vpis na fakultete in posebni sprejemni postopki za poklice dela z ljudmi; vključevanje stroke z dejansko težo pri odločanju; dolgoročna 10-letna strategija razvoja šolstva.

MLADI: omogočanje nakupa prvega stanovanja skozi najemnino; projekt Resni.START, kjer bi vsak otrok ob rojstvu dobil 500 EUR, država bi ta denar do njegovega 18. leta oplemenitila, nato pa ga lahko posameznik porabi za nakup prvega stanovanja, izobraževanje ali zagon podjetniške dejavnosti (prva zaposlitev).

GOSPODARSTVO: uvedba nizkih davkov ter socialne kapice na prispevke za socialno varnost pri 2,5-kratniku povprečne bruto plače; dvig splošne olajšave na 25 % povprečne bruto plače; za samostojne podjetnike predlagamo državno kritje bolniške od prvega dne, oprostitev prispevkov v prvih dveh letih poslovanja, poenostavitev birokracije, znižanje davkov in prispevkov, davčne spodbude za start-upe ter stabilno, predvidljivo zakonodajo brez stalnih sprememb.

3. Kako je po vašem mnenju na splošno gledano mogoče izboljšati položaj delavk in delavcev v Sloveniji? Navedite tri ukrepe ali rešitve, ki jih boste predlagali na tem področju.

- višanje neto plače na račun nizkih davkov in prispevkov
- glede samostojnih podjetnikov smo napisali v prejšnji točki
- poenostavitev in racionalizacija državne uprave (preobsežen aparat, poln zavodov, agencij in direktorotov, pogosto ustvarja le dodatna delovna mesta za izbrane kadre s strani določenih političnih strank), na drugi strani izboljšanje plač in kadrovske stabilnosti ključnih poklicev, kot so medicinske sestre, policisti, zaposleni na upravnih enotah ipd.

4. Kako se po vašem mnenju lahko izboljša položaj mladih v državi? Navedite tri ukrepe.

- Zaradi kreditne nesposobnosti precejšnjega števila mladih družin, bi jim država pomagala s svojevrstnim posojilom in odplačevanjem kupnine skozi najemnino.
- Projekt Resni.START, kjer bi vsak otrok ob rojstvu dobil 500 EUR, država bi ta denar do njegovega 18. leta oplemenitila, nato pa ga lahko posameznik porabi za nakup prvega stanovanja, izobraževanje ali zagon podjetniške dejavnosti (prva zaposlitev).
- Že opisani nizki davki in prispevki, ki bi mladim omogočili večji zaslužek in boljše pogoje za življenje (še posebej v primeru mladih družin).

5. Kakšen je vaš odnos do nadaljnje integracije Evropske unije? Kako vidite vlogo Slovenije pri tem?

Najprej bi preverili voljo ljudi na referendumu (enako kot v primeru NATO), nato bi delovali v skladu z njihovo željo. V vsakem primeru bi trdno zagovarjali suverenizem in ne bi podlegli ukazom iz Bruslja (npr. financiranje orožja za tuje vojne).

6. Aktualne razmere v svetu spodbujajo politike oboroževanja – kako boste v dilemi med maslom in topovi poskrbeli za ohranjanje in razvoj (družbene) blaginje?

Nismo v dilemi. Mi se zavzemamo za nevtralno pozicijo in mir. Ne zagovarjamo spodbujanje vojn, posledično ne financiranje orožja za tuje vojne. Namesto tega bi se vedno potegovali za vlogo mediatorja in skušali doseči dogovor z vsemi vpletenimi.

SVET DELA

7. Kako gledate na prihodnost dela in na nenehno pojavljajočo se prekarnost oziroma na prekarne oblike dela? Katere ukrepe boste predlagali za zaježitev naraščanja števila prekarnih oblik dela oziroma prekarnosti na splošno? Bodite konkretni.

Prekarnost vidimo predvsem kot posledico previsokih obremenitev dela in prispevkov, zaradi česar ljudje (npr. s.p.) pogosto delajo brez realne možnosti bolniške ali dopusta in se delovna razmerja »umikajo« v atipične oblike.

Za zaježitev bi predlagali razbremenitev dela (nižji davki, socialna kapica, dvig splošne olajšave), ki bi povišali atraktivnost rednih oblik dela.

8. Ali podpirate ustrežnejšo regulacijo dela prek spletnih platform? S kakšnimi ukrepi se nameravate lotiti tega področja?

V programu stranke platformnega dela (npr. Glovo in ostale verzije, kjer algoritem upravlja delo ljudi) ne obravnavamo posebej, zato ga podpiramo urediti skozi reformo trga dela, kjer je cilj, da redna zaposlitev postane privlačnejša od atipičnih oblik: nižanje davkov/prispevkov (tudi socialna kapica), dvig splošne olajšave ter vzpostavitev prožnejšega trga dela.

9. Na kakšen način bi izboljšali delovanje inšpektorata za delo? S katerimi konkretnimi koraki?

V programu tega področja ne urejamo posebej, vendar bi v skladu z našim poudarkom na merljivosti učinkovitosti državnih organov predlagali okrepitev delovnega inšpektorata: povečanje števila inšpektorjev, razširitev pristojnosti ter povišanje glob, da bodo dejansko odvračilne. To zahteva tudi spremembo zakonodaje (Zakon o inšpekcijskem nadzoru) in bolj jasno odgovornost za rezultate nadzora.

10. Kaj boste storili glede revnih zaposlenih, ki kljub polni zaposlitvi živijo pod pragom revščine?

Revnih zaposlenih se bomo lotili tako, da jim povečamo neto plačo in kupno moč: razbremenitev dela z davčno reformo (višja splošna olajšava, nižje dohodninske stopnje, obvezna letna indeksacija olajšav in razredov z inflacijo) ter tudi znižanje DDV, da ostane več »v žepu«. Hkrati bomo socialne transferje usmerili nazaj v njihov osnovni namen – pomoč ljudem v dejanski stiski, ne da sistem nagrajuje iznajdljivost pri izigravanju pravil.

11. Ali podpirate prenovo metodologije za določanje minimalnih življenjskih stroškov in njihov pogostejši izračun, kar je pomembno pri vsakoletnem določanju višine minimalne plače? Na kakšen način bi prenovili omenjeno metodologijo?

V programu metodologije minimalnih življenjskih stroškov ne urejamo posebej, vendar podpiramo posodobitev in pogostejši izračun ter predvsem predvidljivo časovnico, usklajeno s poslovnim načrtovanjem. Predlagali bi, da se vsi izračuni na ravni države pripravijo do septembra/oktobra za naslednje leto (ko subjekti sprejemajo plane),

metodologija naj bo transparentna, primerljiva skozi čas in avtomatsko vezana na relevantne indekse (inflacija, ključne košarice), da se zmanjšajo ad-hoc politični posegi.

12. Kako boste okrepili glas in vlogo delavke in delavca v družbi, svetu dela in posameznih delovnih okoljih?

Z usmeritvijo v aktivno državljanstvo, več neposredne demokracije (referendumi) ter večjo transparentnostjo in odgovornostjo institucij, ob hkratni vključitvi socialnih partnerjev prek ESS in strokovne javnosti v pripravo rešitev.

V podjetjih z ukrepi, ki povečajo samostojnost delavca: višji neto zaradi razbremenitve dela (olajšave, inflacijska indeksacija dohodnine) ter prožnejši trg dela, da se delavec lažje odloči za menjavo službe in učinkoviteje uveljavlja svoje pravice.

13. Kakšno je vaše stališče glede vključevanja tujih delavcev in delavk v slovensko družbo, saj jih naše gospodarstvo nedvomno potrebuje? S kakšnimi politikami in ukrepi se nameravate lotiti vključevanja te naraščajoče skupine delavcev in njihovih družin v tukajšnji svet dela?

Podpiramo vključevanje tujih delavcev, ki s svojim delom in znanjem ustvarjajo neto pozitiven prispevek, spoštujejo naše zakone in so pripravljeni sprejeti navade države. Integracijo bi pospešili z učenjem slovenščine prek centrov za integracijo in z načelom, da je pouk v šolah v slovenskem jeziku. Hkrati bi zaježili »socialni turizem« tako, da se socialne pravice vežejo na državljanstvo, ter zagovarjamo strožji nadzor in hitrejša vračanje tistih, ki ne izpolnjujejo pogojev (npr. za azil), ob tem pričakujemo, da migracije ne postanejo dolgoročno breme socialnih sistemov.

14. Ali se strinjate, da je pomembno, da je prehod v nizkoogljično družbo tako podnebno kot tudi socialno pravičen oziroma po meri delavstva in okolja? S kakšnimi ukrepi bi to zagotovili?

Da, prehod mora biti okoljsko in socialno pravičen, zato podpiramo ukrepe za čistejši zrak, vode in zemljo (zmanjševanje strupenih izpustov, varovanje vodnih virov, recikliranje), hkrati zavračamo politike »zelene agende«, ki ljudi obremenjujejo z »davkom na zrak« in trgovanjem z emisijskimi kuponi.

Socialno pravičnost bi zagotovili z dostopno in zanesljivo energijo – doktrina jedrske osnove (podpora JEK2) in ločevanje cen elektrike od dragih energentov – ter s stanovanjsko-družinskim ukrepom »Kredit za prihodnost«, da stroški prehoda ne udarijo po družinah in delavstvu.

15. Kako boste zagotovili večjo družbeno odgovornost delodajalcev?

Podpiramo, da se družbena odgovornost delodajalcev meri po jasnih kriterijih in ne po propagandi– npr. skozi modele tipa certifikat Družbeno odgovoren delodajalec, ki je zasnovan na smernicah ISO 26000 in se osredotoča na odnos do zaposlenih. Konkretno bi spodbujali širšo uporabo takih standardov z več transparentnosti (javni register, redne neodvisne presoje) ter z motivacijami v javnih razpisih/naročilih za delodajalce, ki dokazljivo izpolnjujejo višje standarde do zaposlenih.

16. Aktualne razmere zahtevajo neprestane dokvalifikacije in prekvalifikacije delavk in delavcev, kljub dokajšnji ponudbi vseživljenjskega učenja pa je odzivnost prebivalstva dokaj nizka – kako boste zagotovili, da bodo delodajalci prispevali svoj delež na tem področju?

Delodajalce bi v usposabljanje najbolj neposredno vključili z uvedbo vajeništva po vzoru Avstrije, kjer je usposabljanje delovno mesto + mentorstvo in je delodajalčev prispevek vgrajen v sistem. Da bo to izvedljivo v praksi, bi hkrati izvedli razbremenitev dela (davki/prispevki) in zmanjšanje birokratskih bremen, delavcem dali dodatno možnost financiranja znanja prek Resni.START, kjer lahko sredstva pri 18 letih porabijo zgolj namensko, za izobraževanje ali zagon podjetniške ideje (ali reševanje prvega stanovanjskega problema).

17. Kako boste uredili implementacijo akta o umetni inteligenci v slovensko zakonodajo, da lahko delavke in delavci čim bolj ohranijo nadzor nad rabo orodij generativne umetne inteligence?

V programu tega ne obravnavamo posebej, zato bi implementacijo t.i. ZIUODHPUI postavili na načelo transparentnosti in odgovornosti. Pri uvedbi generativne UI na delovnem mestu bi bilo obvezno predhodno obveščanje in posvetovanje z delavci/sindikati, jasna pravila za rabo ter pravica do človeškega nadzora in izpodbijanja odločitev, kadar algoritmi vplivajo na zaposlovanje, razporejanje, nadzor ali ocenjevanje dela.

Nadzor bi okrepili z jasnimi pristojnostmi in učinkovitimi sankcijami pri že določenih nadzornih organih (npr. Informacijski pooblaščenec, AKOS, resorno ministrstvo) ter zahtevali dokumentiranje uporabe (evidence, navodila, odgovorna oseba), da imajo delavke in delavci realen vpogled in nadzor nad uporabo generativne UI v svetu dela.

18. Kako sicer gledate na uveljavljanje digitalizacije in avtomatizacije v proizvodne procese ter kako je treba pri tem urejati socialno-ekonomske posledice teh procesov?

Digitalizacijo in avtomatizacijo podpiramo kot nujen dvig produktivnosti in konkurenčnosti, kjer nas druge države že prehitevajo.

Na način, da koristi ne poberejo le lastniki, temveč se tako prelijejo tudi v delovna mesta z višjo dodano vrednostjo, potem višje neto plače in boljše pogoje dela.

Konkretno: razbremenitev dela (davki/prispevki), pospešeno usposabljanje (vajeništvo po vzoru Avstrije, sredstva Resni.START tudi za izobraževanje) ter prožnejši trg dela, da je prehod delavcev med poklici hitrejši in socialno varen.

DAVKI, PRISPEVKI IN PLAČILO ZA DELO

19. Kakšna je vaša usmeritev na področju davčne politike? Ali menite da je potrebna sprememba davka na dodano vrednost in premoženjskega davka ter v kakšni smeri?

Naša usmeritev je zniževanje davčnih bremen dela (socialna kapica, širši davčni razredi/manj progresije, višja splošna olajšava in avtomatična indeksacija olajšav ter lestvice), da ljudem ostane več neto. Glede DDV zagovarjamo znižanje za večjo kupno moč (tudi ciljano npr. pri ključnih dobrinah/gradnji), pri premoženjskih davkih pa jasno, nepremičninskega davka pod našo vlado ne bo.

20. Ali se strinjate, da je delo preveč obdavčeno, prihodki iz kapitala pa so pogosto obdavčeni z nižjimi stopnjami kot dohodki iz dela, zato bi morali delo obdavčiti manj, kapital pa bolj? Na kakšen način bi to uredili?

Strinjamo se, da je treba delo razbremeniti, zato predlagamo nižje davke/prispevke na plače (višja splošna olajšava, manj progresije, avtomatična indeksacija dohodninske lestvice) ter socialno kapico. Program ne predvideva »kaznovanja kapitala«, ampak raje širitev baze zaposlenih, racionalizacijo porabe in znižanje DDV za višjo kupno moč, da se razbremenitev dela financira vzdržno in brez novih premoženjskih davkov.

21. Kakšno je vaše mnenje glede višine prispevkov za socialno varnost, ki jih plačujejo delodajalci in delavci? Ali menite, da bi bile potrebne spremembe, in če ja, kakšne?

Menimo, da so prispevki za socialno varnost pri nas previsoki in da je potrebna razbremenitev dela, da se dvigne neto plača in konkurenčnost gospodarstva. Kot konkreten ukrep predlagamo socialno kapico – omejitev prispevkov pri približno 2,5-kratniku povprečne bruto plače.

22. Zaposleni v javnem sektorju prejemajo osnovno plačo, ki ne sme biti nižja od minimalne plače. Ali menite, da bi takšen sistem določanja osnovne plače zaposlenih moral veljati tudi za zasebni sektor?

Minimalna plača mora veljati enako za vse – tudi v zasebnem sektorju – kot zakonski minimum, pri čemer mora država paziti, da z administrativnimi posegi ne ustvarja izkrivljanj trga ali prikritih državne pomoči. Naš fokus je zato predvsem razbremenitev dela (davki/prispevki, olajšave, indeksacija dohodnine), da podjetja lažje izplačujejo višje neto plače, zaposleni pa imajo več kupne moči brez dodatnega "dirigiranja" plač skozi državo.

23. Ali ste za to, da bi fiskalno pravilo, zapisano v ustavo, zrahljali oziroma ga zasnovali kot manj strogega?

Ne, naš poudarek je na fiskalni odgovornosti in predvsem na strateškem zniževanju javnega dolga, ker visoka zadolženost zmanjšuje suverenost države in jo dela bolj vodljivo od zunanjih finančnih struktur. Namesto rahljanja pravil bi šli v smer zmanjšanja

odvisnosti od dolga z bolj učinkovito porabo in sistemskim omejevanjem razlogov, ki javne finance slabijo (npr. korupcija).

DOLGOTRAJNA OSKRBA

24. Na kakšen način boste krepili novo vzpostavljen sistem dolgotrajne oskrbe?

Kakšno je vaše stališče do obveznega prispevka za dolgotrajno oskrbo? Ali ga nameravate obdržati ali ukiniti? Če ga nameravate ukiniti, kako boste potem zagotovili financiranje dolgotrajne oskrbe kot nove systemske socialne pravice? Kako boste zagotovili, da bo dolgotrajna oskrba dostopna vsem pomoči potrebnim, ne glede na dohodek, kraj bivanja ipd.?

Mi bi prispevek za dolgotrajno oskrbo ukinili. Država mora poskrbeti za ljudi, ki potrebujejo dolgotrajno oskrbo in nimajo ustreznih dohodkov, ki bi jim to omogočali. A rešitev ni v tem, da z dodatnimi dajatvami obremenimo gospodarstvo, temveč v smotrnejši in učinkovitejši porabi dajatev, ki jih država že prejema od državljanov. Lahko bi takoj ukinili (novo) Ministrstvo za solidarno prihodnost. S prispevki in davki država že pobere polovico ustvarjenega in duši gospodarstvo. Tako kot v gospodinjstvu, tudi v državi velja: ne moreš porabiti več kot imaš. Vsak zna porabiti več, kot zasluži, umetnost pa je pravično razporediti to, kar imamo.

Prav tako je skrb vzbujajoče, da se prispevek za dolgotrajno oskrbo že plačuje, izvajalcev pa še ni. S tem se je na ZZZS le zakrpala luknja, ki je nastala zaradi negospodarne porabe drugje.

25. Kako boste poskrbeli za izboljšanje pogojev dela, pa tudi plačila za delo za delavke in delavce v dolgotrajni oskrbi? S kakšnimi ukrepi boste spodbudili zaposlovanje delavk in delavcev v dolgotrajni oskrbi?

Najprej moramo popraviti zakon in dovoliti, da zasebniki z 20 letnimi izkušnjami v dolgotrajni oskrbi lahko delajo. Koncesije, ki jih podeli občina, bomo vrnili v pristojnost Ministrstva za zdravje ali Ministrstvo za družino, socialo. Ministrstvo za solidarno prihodnost bomo ukinili. Cene in odgovornost bo prevzel plačnik (ZZZS).

POKOJNINE IN STAREJŠI

26. Kako boste poskrbeli za upokojence in upokojenke, ki živijo pod pragom revščine?

Kako boste poskrbeli za dostojne pokojnine? Dostojno življenje v dolgoživi družbi je eden od smotrov političnega udejstvovanja – kako boste zagotovili dostojno življenje starejših?

Za zagotovitev dostojnega življenja starejših in upokojencev, ki živijo pod pragom revščine, je ključno postaviti pacienta oziroma upokojenca v ospredje, zmanjšati politični vpliv in povečati finančno učinkovitost pokojninskega sistema.

Prvi ukrep je odprava korupcije in racionalna uporaba sredstev. Vsako leto v Sloveniji izginjajo milijarde zaradi nepotrebnih oziroma nepravilnih izplačil. Z odpravo teh praks se lahko napolni pokojninski sklad in zagotovi redno izplačevanje pokojnin brez dodatnega zadolževanja.

Drugi ukrep je vzpostavitev profesionalnega in neodvisnega pokojninskega sklada, ki bi upravljal državno premoženje in prihodke od privatizacij ter investiranje razpršil po globalnih trgih, kot to delajo Norveška, Kanada ali Švedska. Tako bi se zagotovili stabilni in višji donosi ter dolgoročna vzdržnost sistema.

Tretji ukrep je spodbujanje življenjskega investiranja in davčne motivacije, kjer bi mladi samodejno vlagali v delniške sklade z višjimi donosi, medtem ko bi starejši postopoma prehajali v varnejše naložbe. Ob tem bi povečali davčne olajšave za vplačila v 2. in 3. steber, kar bi povečalo samostojno varčevanje in višino prihodnjih pokojnin.

S temi ukrepi lahko zagotovimo, da bodo pokojnine dostojne, stabilne in dolgoročno vzdržne, brez prekomernega zadolževanja države.

ENAKE MOŽNOSTI

27. Razlike v plačah med spoloma se po letih povečujejo, to pa vodi tudi v nižje pokojnine žensk. Kaj boste naredili, da se ta trend zaustavi? Kako boste uredili implementacijo direktive o enakih plačilih v slovensko zakonodajo in preprečili neenakost plačil?

V programu nimamo posebnih ukrepov samo za plačno vrzel, a bi trend naslavljali z dvigom razpoložljivega dohodka (razbremenitev dela, nižji davki) in z uvedbo preglednejših pravil pri plačah skozi prenos pravil o plačni transparentnosti v nacionalno zakonodajo.

Podpiramo prenos pravil in implementacijo direktive o enakih plačilih, ki zahtevajo razkritje plačnega razpona pri zaposlovanju, pravico zaposlenih do informacij o povprečnih plačah po spolu za primerljiva dela, poročanje večjih delodajalcev ter ukrepanje, če je nepojasnjena vrzel nad 5 %; cilj je manj prostora za arbitrarne razlike in hitrejše uveljavljanje pravic.

28. Ali podpirate ratifikacijo konvencije Mednarodne organizacije dela (ILO) št. 190 o odpravi nasilja in nadlegovanja v svetu dela? Kakšne ukrepe za podporo žrtev nasilja bi še predlagali?

V programu ne urejamo posebej in načelno podpiramo Ratifikacijo konvencije Mednarodna organizacija dela št. 190 (ILO 190), ki krepi zaščito pred nasiljem in nadlegovanjem v svetu dela. Za podporo žrtvam podpiramo jasne interne postopke prijave, zaupne kanale, zaščito pred povračilnimi ukrepi ter dostop do psihosocialne in pravne pomoči.

29. Število oseb pod pragom tveganja revščine v zadnjih letih v Sloveniji narašča. Kaj boste naredili za zaježitev revščine? Nekateri so prepričani, da so pogoji za pridobitev socialnih transferjev v Sloveniji prestrogi in obratno. Kakšne spremembe pri socialnih transferjih zagovarjate?

Za zaježitev revščine predlagamo kombinacijo nižjih davčnih bremen (višji razpoložljivi dohodek) in znižanja DDV za večjo kupno moč, socialne pomoči pa ciljano usmerjene v dejansko stisko.

Socialni transferji – prestrogi ali preohlapni pogoji: Naša usmeritev je, da transferji ostanejo za ljudi v realni stiski, sistem se uredi tako, da ne spodbuja izigravanja pravil (jasnejši kriteriji, boljši nadzor, manj »luknjic«).

30. Ali podpirate razveljavitev ukrepov, ki posegajo v socialne pravice iz t. i. Šutarjevega zakona?

Šutarjev zakon ni bil nikoli namenjen reševanju romske problematike, ampak nadzoru celotne populacije.

Romsko problematiko bi v stranki Resni.ca rešili z upoštevanjem načela enakosti pred zakonom. Če vemo, da se poslužujejo črnih gradenj, v tem primeru izvedemo predpisan postopek zoper prekršek. Če vemo, da imajo prebivalci skupnosti orožje, ga zasežemo. V kolikor to ni v moči lokalne policijske postaje, lahko to opravi posebna enota. Za vsak prekršek poznamo predpisan postopek.

Napaka vladajočih (prejšnjih in sedanjih) je v tem, da noče rešiti romske problematike. Tako se ne zahvali prebivalcem Slovenije, da so jim dali možnost vladanja. Zato smo prepričani, da bo rezultat na prihajajočih volitvah tokrat drugačen – z Resni.co v parlamentu, ki bo pričela tudi z reševanjem romske problematike.

JAVNO ZDRAVSTVO

31. Na kakšen način nameravate (o)krepati javno zdravstvo? Se vam zdi privatizacija v zdravstvu za bolnike škodljiva? Ali podpirate ločitev javnega in zasebnega zdravstva? Kako preprečiti odhode zdravnikov iz javnega v zasebni sektor? Kakšno je na splošno vaše stališče do t. i. zdravnikov dvoživk?

Znano je, da zdravniki v državnem sektorju v svojem rednem času opravijo ne le 100% svojih obveznosti, kolikor jih plača ZZZS, ampak v povprečju več kot 110% letnega dogovora storitev. Če kdo meni, da zdravniki v rednem delovnem času ne delajo dovolj, kako lahko potem kdorkoli razloži višek opravljenega dela v razmerju do plačanega? Popoldansko zasebno delo zdravnikov ni konkurenca rednemu delu, ampak praviloma celo razbremenjuje stroške ZZZS, kajti ZZZS ne plača dovolj storitev, da bi bilo za vse, zato nastajajo čakalne vrste.

Ko se pogovarjamo o tej temi, vedno izhajamo iz napačnega izhodišča. Na prvem mestu mora biti pacient. V strani Resni.ca zato zagovarjamo, da bi pacient lahko sam izbral, pri kom bo koristil storitve – v javnem zdravstvu ali pri zasebniku.

Ključni trije ukrepi:

- v ospredju mora biti pacient in ne izvajalec zdravstvene storitve (pacient bi moral svobodno izbirati pri kom bo koristil storitve, četudi se odloči za privatnika);
- zmanjšanje birokracije (zdaj se medicinsko osebje ukvarja s preobsežno administracijo in ima posledično manj časa za svoje strokovno področje);
- zmanjšanje porabe (finance) institucijam in prerazporeditev na ljudi (kader in pacienti).

32. Ali boste z zakonom določili pooblastila Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije (ZZZS) kot aktivnega kupca zdravstvenih storitev za svoje zavarovance, da bi ta lahko kot kupec nagrajeval racionalno organizacijo zdravstva in porabo namenskih javnih sredstev?

ZZZS bo kot plačnik sicer odgovoren za čakalne vrste. ZZZS ni le kupec zdravstvenih storitev, ampak cene storitev oblikuje. Dodatno zavarovanje bi ukinili, uvedli bi minimalno participacijo za prvi obisk zdravnika.

33. Ali podpirate to, da se obvezen zdravstveni prispevek preoblikuje v progresivno plačevanje, pri čemer tisti z višjimi dohodki prispevajo več?

Progresivno plačevanje obveznega zavarovanja bo še naprej (odstotek bruto plače gre za prispevke). ZZZS bo oblikoval polico zavarovanja bolj transparentno, da bo okvirno jasno kaj in koliko zavarovancem pripada iz zavarovalne police.

SINDIKATI

34. Socialni dialog kot eno od področij z dokajšnjo avtonomijo vseh vpletenih strani potrebuje spodbudno okolje – kako ga boste zagotovili? Ali menite, da je treba sindikalne zaupnike in zaupnice s pomočjo zakonodaje bolje zaščititi? Ali si boste prizadevali za vzpostavitev zakonskega okvira, v okviru katerega bi bili sadov sindikalnega dela deležni zgolj članice in člani sindikatov?

V programu ne urejamo posebej področja socialnega dialoga, a bi ga krepili z vnaprej določeno in predvidljivo časovnico usklajevanj (da ni »zadnji trenutek«), z obveznimi obrazložitvami učinkov predlogov (finančni in kadrovski vplivi) ter z transparentnim vključevanjem socialnih partnerjev prek ESS v pripravo zakonov.

Zaščito sindikalnih zaupnikov podpiramo, tudi močnejša varovala pred povračilnimi ukrepi, hitrejše postopke pri sporih in odvračilne sankcije za kršitve. Cilj je, da je zaščita realna v praksi in ne samo na papirju.

Ureditve »sadox sindikalnega dela samo za člane« v programu stranke ni predvideno in smo previdni do rešitev, ki bi različno obravnavale delavce na istem delovnem mestu. Bolj smiselno je, da sindikati članom ponudijo dodatne članstvu vezane storitve (pravna pomoč, krediti, zavarovanja ipd.), medtem ko pravice iz kolektivnih dogovorov ostanejo vezane na delovno razmerje oz. panogo, ne na neposredno članstvo.

VARNOST IN ZDRAVJE PRI DELU

35. Za vodenje učinkovite politike na področju varnosti in zdravja pri delu je ključen monitoring stanja. Ali boste na nacionalni ravni vzpostavili digitalizirano zbirko podatkov po zgledu registra varstva okolja, v katero naj bi delodajalci redno vnašali ključne podatke s področja varnosti in zdravja pri delu?

Podpiramo nacionalni digitalni register ključnih kazalnikov (nezgode, skoraj nezgode, bolniške odsotnosti zaradi poškodb, izvedena usposabljanja, ocene tveganja), vendar z načelom minimalnega administrativnega bremena (standardizirani obrazci, avtomatski uvoz iz obstoječih evidenc, anonimizirani agregati za analitiko).

36. Izvajalci medicine dela zaradi navzkrižja interesov ne morejo v skladu s svojo strokovno doktrino ugotavljati poklicnih bolezni, saj so finančno odvisni od delodajalcev. Ali boste reformirali medicino dela tako, da bo postala javna služba, ki bo financirana iz javnih sredstev iz naslova delodajalčeve diferencirane prispevne stopnje za primer poškodbe pri delu in poklicne bolezni?

Glede medicine dela in navzkrižja interesov pri poklicnih boleznih bo smiselno zagotoviti neodvisno ugotavljanje poklicnih bolezni (ločeno od finančne odvisnosti od delodajalca)... Npr. z javno financirano/organizacijsko neodvisno funkcijo.

37. Delavec, ki mora danes sam vložiti zahtevo za priznanje statusa poklicne bolezni, ni usposobljen za njeno prepoznavanje. Ali boste nadgradili Pravilnik o poklicnih boleznih tako, da bo za predloge za njihovo ugotovitev v bodoče naloga javno-financiranega izvajalca medicine dela? Inšpektorat RS za delo na področju varnosti in zdravja pri delu najpogosteje ugotavlja slabo strokovno delo na področju ocenjevanja tveganja in usposabljanja delavk ter delavcev za varno delo. Ali boste znova predpisali dovoljenji za opravljanje teh dveh strokovnih nalog?

Podpiramo ponovno uvedbo dovoljenj z jasnimi standardi, periodičnimi preverjanji kakovosti in možnostjo odvzema, ker gre za dve ključni točki, kjer se v praksi najpogosteje varčuje na strokovnosti.

38. Kakšna bi morala biti zaščita delavk in delavcev pri delu na prostem, kadar temperatura ozračja presega 30 stopinj Celzija oziroma je nižja od 16 stopinj Celzija, in sicer v dejavnostih, za katere še noben predpis ne določa omejitev? Gre za transportna sredstva, ki se uporabljajo zunaj podjetja; pri pridobivanju mineralov in nekovin v ekstraktivni industriji; na ribiških čolnih in na poljih, v gozdovih in na podobnih zemljiščih, ki tvorijo del kmetijskega ali gozdarskega podjetja, in ležijo stran od zgradb delodajalca.

Zaščita pri delu na prostem pri ekstremnih temperaturah: Nujno je uvesti jasna pravila vsaj po analogiji z že uvedenimi ukrepi nad 30°C (obvezni odmori in zagotavljanje pijače) in jih razširiti tudi na dejavnosti, kjer omejitve še niso določene.

Pri mrazu bi uvedli obvezne minimalne standarde (odmori za ogrevanje, brezplačni topli napitki, predpisana obvezna zaščitna oprema/oblačila, prilagoditev tempa in organizacije dela), z možnostjo začasne prekinitve dela, ko tveganj ni mogoče obvladati.

39. Ali bi glasovali za sprejem direktive EU in slovenskega predpisa za obvladovanje stresa in drugih psihosocialnih tveganj na delovnem mestu?

Podpiramo jasen EU okvir in prenos v slovenska pravila (ocena psihosocialnih tveganj, ukrepi, usposabljanje vodij, zaupni kanali inšpekcijskega nadzora), ker so psihosocialna tveganja prepoznana kot pomemben del VZD.

STANOVANJSKO PODROČJE

40. Kaj boste storili glede stanovanjske krize, ki je posledica tega, da se je Slovenija po osamosvojitvi odpovedala – vsaj do nedavnega – aktivni javni stanovanjski politiki in s stanovanjskim zakonom privatizirala velik delež takratnega stanovanjskega fonda? Kakšne ukrepe v zvezi s tem načrtujete? Ali potemtakem podpirate gradnjo javnih najemnih stanovanj? S kakšnimi ukrepi jo je po vašem treba okrepiti in pospešiti? Ali bi morala država pospešeno graditi tudi stanovanja za prodajo? Kdaj boste obdavčili nepremičnine in kakšen bo ta davek? Ali podpirate omejitev oziroma regulacijo višine stanovanjskih najemnin, in če da na kakšen način?

Stanovanjska problematika je eden največjih problemov državljanov Slovenije. Dejstvo je, da je bilo že tako porušeno razmerje na trgu med povpraševanjem in ponudbo. »Covid situacija« je to razmerje še bolj porušila. V tej situaciji je pač prišlo do kopičenja kapitala pri manjši eliti, ki je svoj kapital pričela investicijsko vlagati v nepremičnine. To je povzročilo ogromno povečanje povpraševanja in zmanjšanje ponudbe, kar je cene nepremičnin in same najemnine izstrelilo v nebo.

Tukaj se mora država kratkoročno vmešati samo toliko, da pripomore k dvigu ponudbe na trgu s takojšnjo gradnjo dodatnih stanovanjskih površin, vendar na pameten način, tako da ne posega v dobra kmetijska zemljišča in kar je najpomembnejše, s popolno eliminacijo korupcije, saj se bo le tako lahko zagotovila cena, ki bo sprejemljiva za državljane. Pravica za nakup takih stanovanjskih enot se mora vezati na državljanstvo. Prednostno je treba obravnavati reševanje prvega stanovanjskega problema. Zaradi kreditne nesposobnosti precejšnjega števila mladih družin, bi jim država pomagala s svojevrstnim posojilom in odplačevanjem kupnine skozi najemnino.

Na podlagi našega programa torej ne podpiramo regulacije najemnin, saj se bo trg pod našimi ukrepi sam uravnal.

Davek na nepremičnine je davek na nekaj, čemur se prav tako največkrat ne moremo odreči, saj gre v veliki meri za stavbe, v katerih ljudje živimo. Za vse nepremičnine, ki so bile kadar koli zgrajene, je država že pobrala davke. Najprej davek od dohodka investitorja,

potem DDV od kupcev in še vse možne davke in trošarine vmes. Že v začetku izgradnje je tako vsak investitor v nepremičnine prek davkov »kupil še eno« nepremičnino državi, kar pomeni, da je država že dobila svoje. Zato lahko trdimo, da gre z davkom na nepremičnine za tiho podržavljanje našega premoženja oziroma nam država za naše premoženje zaračunava najemnino. Zato se zavezujemo, da nepremičninskega davka pod našo vlado zagotovo ne bo!

41. Sindikat upokojencev Slovenije, ki je del Zveze svobodnih sindikatov Slovenije, si že dalj časa prizadeva za državno sofinanciranje vgradnje dvigal v stanovanjske objekte? Ali boste poskrbeli za ureditev systemskega sofinanciranja te možnosti oziroma, kako boste na splošno poskrbeli za večjo mobilnost starejših?

Za širšo mobilnost starejših bi podprli tudi ukrepe »izven dvigal«: prilagoditve dostopov - klančine, terensko oskrbo in dostopnost storitev, da je manj prisilnih selitev in odvisnosti od pomoči.